

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av arbetet för att fler barn
ska delta i utbildningen i förskolan i Almängens
förskola och Malmö kommun**

Inledning

Skolinspektionen har genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av *arbetet för att fler barn ska delta i utbildningen i förskolan* i Almängens förskola och Malmö kommun. Kvalitetsgranskningen genomfördes under hösten 2024.

Vid kvalitetsgranskningen identifierade Skolinspektionen två utvecklingsområden som angetts i beslut den 20 januari 2025.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen senast den 13 juni 2025 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsbehov. Malmö kommun har inkommit med en sådan redovisning den 3 juni 2025.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Rektorns arbete för att öka närvaron i förskolan

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom området.

Huvudmannens stöd till rektorn i arbetet med att främja närvaron

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom området.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Rektorns arbete för att öka närvaron i förskolan

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge en tydligare ledning i personalens närvarofrämjande arbete genom att klargöra hur personalen ska agera och ta kontakt med vårdnadshavarna vid barns frånvaro.

Av huvudmannens redovisade åtgärder framgår att rektorn har inlett ett utvecklingsarbete, som särskilt fokuserar på rektorns ledning av det närvarofrämjande arbetet. Utöver Almängens förskola omfattas ytterligare tre förskolor, som rektorn är ansvarig för. Enligt redovisningen har det bland annat ingått i utvecklingsarbetet att ta fram en riktlinje för hur personalen ska agera vid barns frånvaro. Rektorn har vidare fört diskussioner med alla medarbetare om förskolornas närvarofrämjande arbete liksom hur de arbetar vid barns frånvaro, där oanmäld frånvaro ingår som en del. Under januari och februari 2025 har barns närvaro lyfts vid återkommande tillfällen i samband med arbetsplatsträffar. Personalen har då gemensamt fört diskussioner om förskolornas närvarofrämjande arbete, samt vikten av att arbeta närvarofrämjande. Av redovisningen framgår att diskussionerna bland annat har berört det faktum att förskolan visserligen är en frivillig skolform samtidigt som kontinuerlig närvaro främjar barns kunskapsinhämtning och bidrar till bland annat språkutveckling och kamratskap.

Det framgår vidare av redovisningen att kontinuerliga dialoger om betydelsen av barns närvaro har förts i rektors lokala ledningsgrupp, som består av biträdande rektorer, förste förskollärare och språkutvecklare. För att planera, kartlägga, analysera och leda arbetet på förskolorna har även tematiserade möten kring barns närvaro/frånvaro hållits i ledningsgruppen vid tre olika tillfällen. I samband med dessa mötestillfällen har olika frågeställningar diskuterats och såväl likheter som skillnader i arbetssätten mellan olika arbetslag har identifierats. Enligt redovisningen har en analys av arbetet vidare visat ett behov av att rektorn, tillsammans med den lokala ledningsgruppen, i högre grad tydliggör hur personalen ska agera vid såväl oanmäld som hög och oregelbunden frånvaro. Av huvudmannens redovisning framgår även att förste förskollärare har fått i uppdrag att fortsätta dialogen med alla arbetslag för att utveckla ändamålsenliga lokala rutiner i arbetet kring barns frånvaro, vilka är under implementering. Ledningsgruppen har tagit fram ett utkast av en närvaroplan för Almängens förskola, i vilken det bland annat ingår en beskrivning av arbetet med

inskolning, kommunikation med vårdnadshavare samt kontaktvägar och rutiner vid barns frånvaro.

Enligt huvudmannens redovisning har det pågående arbetet bland annat lett till att en struktur för det närvarofrämjande arbetet har skapats. Vidare råder en ständigt pågående diskussion om barns närvaro/frånvaro bland personalen och det närvarofrämjande arbetet diskuteras kontinuerligt i ledningsgruppen. Det framgår även att en planering för det fortsatta arbetet har tagits fram liksom en planering för hur arbetet ska följas upp och analyseras av rektorn, inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

Mot ovanstående bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom området.

Huvudmannens stöd till rektorn i arbetet med att främja närvaron

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla sin uppföljning och analys av förskolans arbete till att också omfatta ett tydligt närvarofrämjande perspektiv.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att huvudmannen bedriver ett omfattande utvecklingsarbete, i syfte att utveckla uppföljningen av det närvarofrämjande arbetet liksom huvudmannens stöd till verksamheterna. Huvudmannen anger att flera uppföljningar och en kartläggning av nuläget har genomförts avseende såväl rektors arbete som huvudmannens rutiner, riktlinjer och stöd.

Enligt redovisningen är barns närvaro i förskolan redan sedan tidigare ett identifierat och prioriterat utvecklingsområde som ingår i huvudmannens så kallade "Åtagandeplan 2025–2027", av vilken en övergripande planering framgår utifrån de utvecklingsområden som identifierats inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Huvudmannen skriver att de bland annat identifierat ett behov av att förskolorna bedriver ett än mer aktivt närvarofrämjande arbete samt att förskolorna har rutiner att följa vid barns frånvaro. Enligt huvudmannens framtagna åtagande ska de bland annat fastställa riktlinjer och rutiner för att främja barns närvaro och därmed även säkerställa att systemstödet stödjer rektors och huvudmannens arbete, under åtagandeperioden. Av huvudmannens redovisning framgår vidare att en genomlysning av huvudmannens stöd har genomförts. Arbetet har bland annat lett till att ett utkast till en riktlinje och rutin har tagits fram, som beräknas vara klar för beslut inom kort för att sedan implementeras på förskolorna. Huvudmannen beskriver även flera

ytterligare pågående insatser och uppföljningar, häribland en uppföljning och utvärdering av implementeringen av det digitala närvarosystemet som fungerar som ett stöd på såväl enhets- som huvudmannanivå i uppföljningen av närvaron. I sin redovisning hänvisar huvudmannen också till förskoleförvaltningens uppföljning och dialoger med rektorer och biträdande rektorer som exempelvis visat på skillnader i förutsättningar och behov av att arbeta närvarofrämjande mellan olika förskolor, vilket i sin tur påverkar det behov av stöd som rektorerna har i arbetet.

Vad gäller huvudmannens uppföljning av det närvarofrämjande arbetet vid Almängens förskola framhåller huvudmannen att det är utbildningschefen, i egenskap av rektorns närmaste chef, som för en kontinuerlig dialog med rektorn. Dialogerna följer en mötesstruktur, bestående av veckovisa möten i olika konstellationer och med olika utformning tillsammans med övriga elva rektorer som ingår i utbildningschefens område. Enligt huvudmannens redovisning har det närvarofrämjande arbetet lyfts inom ramen för dessa mötestillfällen. Här har gemensamma utvecklingsområden identifierats, och kunnat utgöra underlag för huvudmannens prioriteringar. Vad som framkommit, mer specifikt avseende Almängens förskola framgår dock inte närmare av huvudmannens redovisning. Däremot framgår att utbildningschefen genomför kvalitetsdialoger en gång årligen, då utbildningschefen möter rektorn, personal från förskolan och den lokala ledningsgruppen. Dialogerna kommer att hållas under perioden maj-juni samt augusti-september och omfattar bland annat specifika frågeställningar om rektors styrning och arbete med uppföljning av närvaro samt det närvarofrämjande arbetet.

Av huvudmannens redovisning framgår vidare att det sammantagna arbetet har lett till ett ökat fokus på de närvarofrämjande perspektiven, vilket i sin tur lett till en utveckling och förändring av arbetet, såsom att huvudmannen följer upp rektors arbete och identifierar behov av såväl riktade som generella insatser. Huvudmannen anger slutligen att utvecklingsarbetet kommer att fortgå.

Med ovanstående som bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom området.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Therése Mineur

Föredragande
Signerat av: Therése Mineur

Bilaga 1: Författningsstöd

2 kap. 8 § skollagen (2010:800)

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

4 kap. 3 § skollagen

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen.

4 kap. 4 § skollagen

Sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

4 kap. 5 § skollagen

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls

8 kap. 2 § skollagen

Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

8 kap. 3 § skollagen

Barn som är bosatta i Sverige och som inte har börjat i någon utbildning för fullgörande av skolplikten ska erbjudas förskola enligt vad som anges i 4-7

§§. Förskola behöver dock inte erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger. *Lag (2017:1115)*.

8 kap. 4 § skollagen

Barn ska från och med höstterminen det år barnet fyller tre år erbjudas förskola under minst 525 timmar om året, om inte annat följer av 5-7 §§.

8 kap. 5 § skollagen

Barn ska från och med ett års ålder erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

8 kap. 6 § skollagen

Barn, vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga enligt föräldraledighetslagen (1995:584) för vård av annat barn, ska från och med ett års ålder erbjudas förskola under minst tre timmar per dag eller 15 timmar i veckan.

8 kap. 7 § skollagen

Barn ska även i andra fall än som avses i 5 och 6 §§ erbjudas förskola, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.

8 kap. 12 § skollagen

Hemkommunen ansvarar för att utbildning i förskola kommer till stånd för alla barn i kommunen som ska erbjudas förskola och

1. vars vårdnadshavare önskar det, eller
2. som ska tas emot i förskolan efter ett erbjudande om plats enligt 14 a §.

Hemkommunen får fullgöra sina skyldigheter genom att erbjuda barnet motsvarande utbildning i fristående förskola.

Om det finns särskilda skäl, får hemkommunen komma överens med en annan kommun om att denna i sin förskola ska ta emot barn vars utbildning hemkommunen ansvarar för.

8 kap 12 a §

Hemkommunen ska genom uppsökande verksamhet ta kontakt med vårdnadshavare till barn som ska erbjudas förskola enligt 4 § och som inte har en plats i förskola och informera om förskolans syfte och barnets rätt till förskola.

Första kontakten ska tas inför hösten det år barnet fyller tre år. Kontakt ska sedan tas inför varje höst och varje vår då barnet inte har en plats i förskola. Sista kontakten ska tas inför våren det år barnet fyller sex år.

Kommunen behöver inte ta kontakt enligt första stycket med vårdnadshavare till barn som inte är folkbokförda i Sverige enligt folkbokföringslagen (1991:481).

8 kap 14 a §

Ett barn som ska erbjudas förskola enligt 4 § ska av hemkommunen erbjudas en plats vid en förskoleenhet även utan att något önskemål om förskola har anmälts av barnets vårdnadshavare om

1. barnet är fött utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år, eller
2. barnets vårdnadshavare som är bosatta i Sverige är födda utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år.

Kommunen ska sträva efter att erbjuda även andra barn som ska erbjudas förskola enligt 4 § och som har behov av förskola för en bättre språkutveckling i svenska en plats vid en förskoleenhet utan att något önskemål om förskola har anmälts av barnets vårdnadshavare.

8 kap. 14 b §

Kommunen behöver inte erbjuda en plats enligt 14 a § om barnet inte är folkbokfört i Sverige enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Kommunen behöver inte heller erbjuda en plats enligt 14 a § första stycket om det med hänsyn till barnets levnadsförhållanden eller situation i övrigt är uppenbart obehövligt.

8 kap. 14 c §

Ett erbjudande om plats enligt 14 a § ska ges från och med hösten det år barnet fyller tre år. Erbjudandet ska lämnas till barnets vårdnadshavare senast tre månader före det datum då barnet tidigast kan tas emot.

Kommunen ska hålla platsen reserverad för barnet till och med en månad efter det datum då barnet tidigast kan tas emot. Kommunens skyldighet att hålla platsen reserverad upphör om barnet inte börjar i verksamheten inom den tiden eller det framgår på något annat sätt att det inte finns önskemål om den erbjudna platsen.

Ett nytt erbjudande om plats ska lämnas inför varje höst barnet inte har en plats i förskola till och med det år då barnet fyller fem år.

29 kap. 19 § skollagen

Kommunen ska informera vårdnadshavare och elever om utbildning i förskolor, förskoleklasser, grundskolor, anpassade grundskolor, fritidshem, gymnasieskolor och anpassade gymnasieskolor och om sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. och som erbjuds i eller av kommunen. Informationen ska utformas enligt 8 kap. 18 § andra stycket kommunallagen.

Förordning (2018:15) om läroplan för förskolan (Lpfö)**2.4 Förskola och hem**

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen.

2.8 Rektorns ansvar

Som pedagogisk ledare och chef för förskollärare, barnskötare och övrig personal vid förskoleenheten har rektorn det övergripande ansvaret för att utbildningen som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har ansvaret för förskolans kvalitet och har därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att (bland annat)

- varje barn tillsammans med vårdnadshavare får en god introduktion i förskolan
- utveckla formerna för samarbete mellan förskolan och vårdnadshavare och informera dem om förskolans mål och sätt att arbeta

Prop. 2021/22:132 Förskola för fler barn, s. 8, 12, 16-17, 23, 51-53 och 132